

Звіт про діяльність Ради з фінансової стабільності

(червень 2017 – липень 2018)

Національний
банк України

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Київ 2018

Вступне слово

У звітному періоді системні ризики залишалися контрольованими. Це дало змогу Раді зосередитися на потенційних викликах та перспективних питаннях. Так, розглядалися шляхи посилення співпраці Уряду України та Національного банку України щодо забезпечення цінової стабільності та зваженої фіскальної політики, що є важливою передумовою збереження фінансової стабільності у довгостроковій перспективі. Досягнуто консенсусу стосовно подальшої стратегії державних банків та ухвалено закон про розбудову ефективної системи корпоративного управління в державних банках. Рада підтримала подальший розвиток інфраструктури ринків капіталу та товарів; окрему увагу приділила перспективам криптовалют в Україні, зважаючи на зростання їхньої популярності та пов'язані з цим ризики.

Щоб підтримати розпочатий у 2014 – 2015 роках темп реформування, Рада неодноразово зверталася до причетних державних органів із закликом підтримати і ухвалити необхідне законодавство. Зокрема йшлося про нове валютне законодавство, документи, спрямовані на посилення захисту прав кредиторів та відновлення кредитування, упровадження середньострокового бюджетного планування для посилення стійкості державних фінансів. Більш докладно про виконання рекомендацій Ради за три роки її роботи додаємо вперше до цього звіту.

Рада визнала, що ключовий ризик для фінансової стабільності на сьогодні – це затримка у відновленні співпраці з МВФ. Здійснення структурних реформ, передбачених програмою співпраці з МВФ, є вкрай важливим для забезпечення макрофінансової стабільності та доступу до фінансування з боку інших міжнародних донорів. Ми покладаємо надію на успішні переговори з місією МВФ і розцінюємо її приїзд у вересні поточного року як свідчення незворотності курсу України на проведення реформ.

ЗМІСТ

	Стор.
Оновлений склад Ради	4
Основні питання, що розглядалися Радою	
1 Огляд системних ризиків	5
<i>Вставка 1: Еволюція акцентів у публічних комунікаціях Ради</i>	8
2 Робота державних банків	10
3 Перспективи криптовалют в Україні	12
<i>Вставка 2: Статус криптовалют у світі</i>	15
4 Координація фіскальної та монетарної політики	17
5 Спроможність ФГВФО	19
6 Заплановані реформи інфраструктури ринків капіталу та товарів	21
7 Співпраця з міжнародними донорами та просування реформ у фінансовому секторі	24
Додаток. Виконання рекомендацій та домовленостей Ради (квітень 2015 – липень 2018)	25

Склад Ради з фінансової стабільності¹**Співголови Ради:**

- Смолій Яків Васильович – Голова Національного банку України
- Маркарова Оксана Сергіївна – в. о. Міністра фінансів України

Члени Ради:

- Хромаєв Тимур Заурбекович – Голова Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку
- Пашко Ігор Володимирович – Голова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
- Ворушилін Костянтин Миколайович – Директор-розпорядник Фонду гарантування вкладів фізичних осіб
- Рожкова Катерина Вікторівна – Перший заступник Голови Національного банку України
- Гелетій Юрій Ігорович – Заступник міністра фінансів України

¹ Станом на липень 2018 року

Основні питання, що розглядалися Радою з фінансової стабільності

За період з червня 2017 року до липня 2018 року Рада провела три засідання.

1. Огляд системних ризиків

На кожному засіданні Ради Національний банк презентував огляд поточних ризиків для фінансової стабільності та їх динаміки (таблиця 1).

Таблиця 1. Еволюція системних ризиків

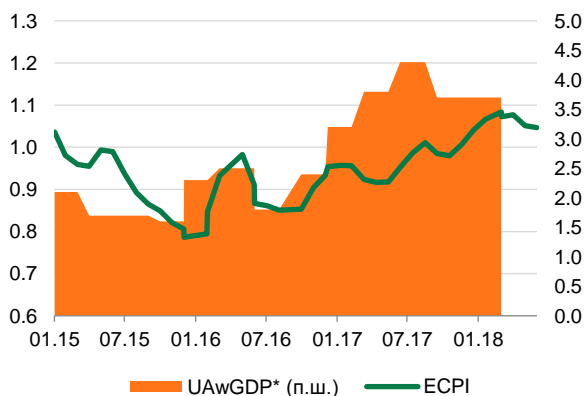
	2017						2018		
	чер.	лип.	сер.	вер.– жов.	лис.	груд.	січ.– бер.	квіт.– черв.	лип.
Світова економіка	→	→	→	→	↘	↘	↘	→	↗
Зовнішній попит	→	→	→	→	↘	→	→	→	→
Економічні умови	→	↗	↗	↗	→	→	→	→	→
Державні фінанси	→	→	→	↗	→	↗	↗	→	→
Валютний ринок	→	↘	↘	→	→	↗	↗	↘	→
Геополітика	→	→	↗	↗	→	→	→	↘	↘

Примітка:

Оцінка зміни ризиків. Стрілки вгору – збільшення ризику; стрілки вниз – зменшення ризику.

Світова економіка: Зростання світової економіки та торгівлі прискорилося у 2017 – 2018 роках відповідно до прогнозів попереднього звіту. Темпи приросту ВВП країн – основних економічних партнерів (ОТП) України залишалися високими.

Графік 1. Середньозважений показник економічного зростання в країнах – ОТП України (UAGDP), % річна зміна та індекс зміни світових цін на товари українського експорту (ЕСПІ; 12.2004=1)

* Ваги для UAGDP розраховані на підставі зовнішньо-торговельного обороту України з відповідними країнами.
Джерело: НБУ, Інфляційний звіт, липень 2018 року.

Графік 2. Прогнозні платежі з погашення та обслуговування зовнішнього державного боргу, млрд дол. США*

* За курсом станом на 19.07.2018.

Джерело: Мінфін.

Водночас уведення нових протекціоністських заходів у зовнішній торгівлі та підвищення ключових ставок провідними центробанками можуть призвести до уповільнення глобальних темпів економічного зростання вже в наступному році.

Зовнішній попит: Зовнішня кон'юнктура була переважно сприятливою для України, ціни на її експортні товари – високими за історичними порівняннями. Ключовий середньостроковий ризик – глобальні торговельні війни США з Китаєм та іншими партнерами.

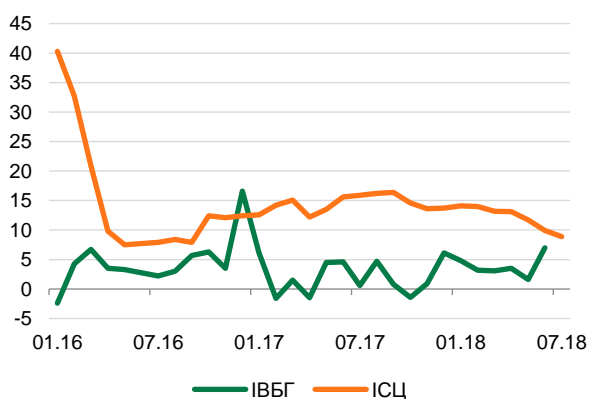
Державні фінанси: Зростання соціальних видатків, нерівномірне надходження та витрачання коштів з Єдиного казначейського рахунку, недовиконання плану зовнішніх запозичень у першому півріччі 2018 року створюють ризики ліквідності державного бюджету. Без відновлення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) ситуація з ліквідністю залишатиметься напруженою на тлі значних обсягів погашення зовнішнього боргу, пік виплат за яким припадає на 2018 – 2020 роки.

Економічні умови: Темпи економічного зростання прискорилися з початку 2018 року завдяки приватному споживанню та інвестиційному попиту. У наступних роках економічне зростання ймовірно уповільниться, зокрема через жорстку монетарну та фіскальну політику, обмежену пропозицію на ринку праці, політичні ризики. Додатковий ризик – брак прогресу у співпраці з МФО.

Інфляція залишалася вищою за цільовий рівень протягом звітного періоду, передусім під тиском цін на сирі продукти та зростання споживчого попиту. До кінця 2018 року буде спостерігатися уповільнення інфляції, утім її значення в наступних кварталах імовірно все ще перевищуватиме цільовий показник. Необхідність зниження інфляції до цілі обумовлює жорстку монетарну політику НБУ.

Банківський сектор стабілізувався, тривав приплив коштів у гривні до банків.

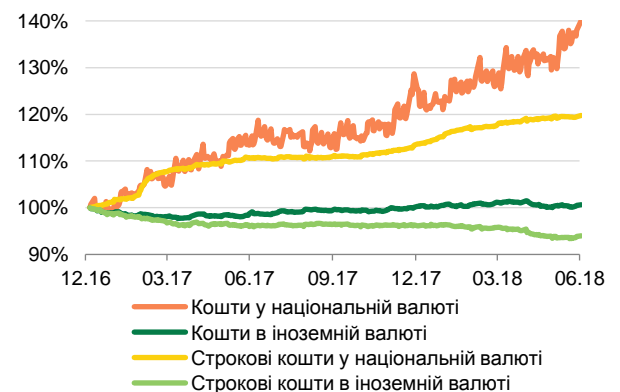
Графік 3. Динаміка ІВБГ та ІСЦ*, зміна до відповідного місяця попереднього року, %

ІСЦ – індекс споживчих цін; ІВБГ – індекс виробництва базових галузей.

Джерело: НБУ.

Графік 4. Кошти фізичних осіб, включаючи ощадні сертифікати, 2015=100%*

* За платоспроможними банками станом на 01.07.17 з нарахованими відсотками.

Джерело: НБУ.

Валютний ринок: Протягом звітного періоду ситуація на валютному ринку залишалася керованою, що дало змогу НБУ і далі послаблювати адміністративні обмеження. Проте

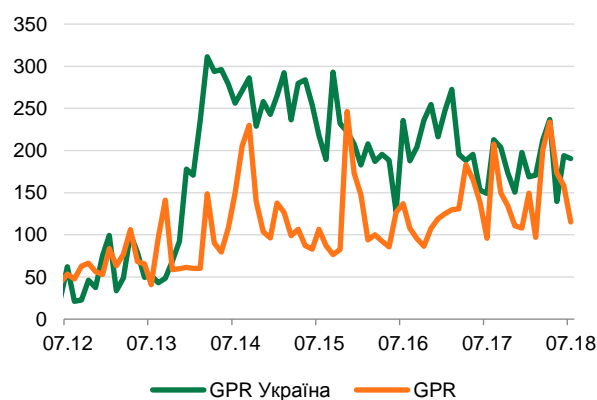
рівновага є крихкою. Відновлення співпраці з МФО – ключова передумова відсутності різких змін на ринку.

Графік 5. Курс гривні та інтервенції НБУ

*Додатні значення сальдо інтервенцій вказують на купівлю валюти Національним банком; ** - на останній день місяця.
Джерело: НБУ.

Графік 6. Індекс геополітичних ризиків (GPR)²

Джерело: Dario Caldara and Matteo Iacoviello.

Геополітика: Геополітичні ризики залишилися високими: наслідки виходу Британії з ЄС, торговельні війни США з Китаєм, протистояння між США та Іраном і Північною Кореєю, терористичні акти РФ у третіх країнах. Вирішення тривалого конфлікту на сході України нині не помітно.

Позиція Ради. Рада наголосила, що основним фактором ризику для фінансової стабільності на сьогодні є затримка у здійсненні реформ, передбачених програмою співпраці з Міжнародним валютним фондом, та надходженні наступного кредитного траншу. Затримка стає на заваді залученню коштів від інших міжнародних партнерів України та ринкового фінансування, а також може спричинити зростання вартості запозичень на зовнішніх ринках. Рада закликала усі зацікавлені державні органи сприяти продовженню співробітництва з МВФ та іншими міжнародними кредиторами.

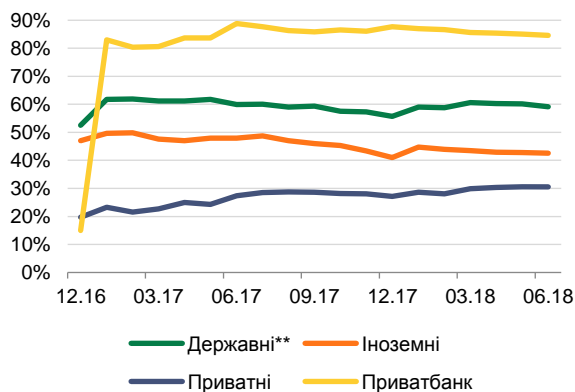
² Індекс геополітичних ризиків (GPR) оцінює агрегований рівень геополітичних ризиків у світі шляхом підрахунку у провідних світових та регіональних виданнях кількості слів, що вказують на геополітичну напруженість. Його сконструювали Даріо Кальдара (Dario Caldara) та Маттео Яков'єлло (Matteo Iacoviello). Окремо розраховують індекси для ринків, що розвиваються, зокрема України. Індекс широко використовують міжнародні експерти, зокрема МВФ.

2. Робота державних банків

Упродовж звітного періоду значна увага Ради зосереджувалася на обговоренні роботи державних банків, насамперед на необхідності реформування їх корпоративного управління та на оновленні стратегії їх розвитку.

Державні банки домінують на ринку, їхня частка в чистих активах та депозитах населення станом на 01.08.18 становила 54.8% та 63.5% відповідно. Найбільша частка непрацюючих кредитів (NPL) у портфелях банків також припадає на державні банки (графік 7). Порівняно з іншими групами державні банки найбільш операційно неефективні (графік 8).

Графік 7. Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків за групами*

* Всі банки, уключно з міжбанківськими кредитами та із неплатоспроможними банками; ** без Приватбанку.
Джерело: НБУ.

Графік 8. Операційна ефективність банків (CIR)*

* CIR (Cost-to-Income Ratio) – відношення операційних витрат до операційних доходів; ** без Приватбанку.
Джерело: НБУ.

Вирішенню проблем державних банків сприятиме прийняття необхідних законодавчих змін, про що неодноразово наголошували члени Ради.

У лютому поточного року Уряд України підтримав розроблену Мінфіном Стратегію держави в банківському секторі, завданнями якої визначено значне зниження участі держави в банківському секторі (схема 1), збільшення конкуренції на ринку, відновлення кредитування економіки, підвищення доступності банківських послуг.

Схема 1. Плани щодо зменшення частки держави на ринку

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ощадбанк		100	100	100	80*	80	55**
		17	18	17	16	16	16
Приватбанк		100	100	100	100	100	0***
		20	19	18	18	18	18
Укресімбанк		100	100	100	100	100-80****	100-80****
		13	12	10	8	8	7

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Укргазбанк		95	75*	75	0*****	0	0
		5	5	5	5	5	5
Частка ринку, підконтрольна державі		55	53	50	43	42	24

Легенда

	Частка держави у власності, %
	Частка банку на ринку (у розрізі активів), %
*	Продаж 20% міжнародним фінансовим установам (МФУ)
**	Продаж 25% через первинне розміщення акцій
***	Продаж 100% міжнародному інвестору
****	Міноритарні інвестиції від МФУ
*****	Продаж 75% стратегічному інвестору

Джерело: Мінфін, *Основні напрями реалізації положень Зasad стратегічного реформування державного банківського сектору.*

Наступним етапом реформи державного банківського сектору стало ухвалення ВРУ в липні поточного року закону про удосконалення функціонування фінансового сектору, мета якого – докорінний перегляд принципів та механізмів корпоративного управління державними банками. Серед ключових нововведень:

- Кожний державний банк матиме наглядову раду, що складатиметься з дев'яти членів, із них шість – незалежні, три – представники держави від Президента, КМУ та ВРУ.
- Визначено перелік критеріїв, яким повинні відповідати члени наглядової ради. Претенденти визначаються шляхом конкурсного відбору.
- Члени наглядової ради виконуватимуть свої функції на платній основі. Строк повноважень членів наглядової ради – три роки.
- Передбачена кримінальна відповідальність за незаконне втручання в діяльність посадових осіб державного банку.
- Акціонер не має права приймати рішення щодо питань, які належать до компетенції наглядової ради.

З моменту підписання закону Президентом розпочнеться впровадження в практику роботи державних банків ефективних практик корпоративного управління відповідно до найкращих міжнародних стандартів.

Позиція Ради. На початку 2018 року Рада закликала прискорити вирішення проблем державних банків, зокрема формування спостережних рад. Рада підтримала схвалену Урядом України оновлену стратегію розвитку державних банків. З метою сприяння врегулюванню проблеми непрацюючих кредитів державних банків під час липневого засідання Ради було вирішено створити в рамках РФС Спеціальний незалежний комітет.

3. Перспективи криптовалют в Україні

Статус криптовалют опинився у фокусі уваги Ради, зважаючи на зростання їхньої популярності як об'єктів фінансових операцій в Україні та світі та пов'язані з цим ризики, у тому числі через невизначений статус криптовалют в Україні⁵.

Невизначеність статусу криптовалют не є притаманним виключно нашій державі. Феномен криптовалют й досі вивчається і залишається остаточно невизначеним у багатьох розвинених країнах, у т. ч. в ЄС (див. вставку 2). Нині не існує міжнародного консенсусу у визначенні статусу криптовалют.

Двічі до порядку денного Ради включалося питання поточного стану та перспектив криптовалют, ризиків операцій з ними для фінансової стабільності. Під час дискусії члени Ради та запрошені експерти, серед яких були народні депутати України, погодилися, що майнінг⁶ криптовалют дозволено законодавством України, та обговорили регулювання операцій з криптовалютами. Рада визнала, що питання вимагає додаткового вивчення, і створила робочу групу для вироблення спільної позиції фінансових регуляторів та підготовки законодавчого підґрунтя для врегулювання статусу криптовалют.

У листопаді фінансові регулятори (НБУ, НКЦПФР та Нацкомфінпослуг) оприлюднили спільну заяву, в якій відзначили, що однастайності серед провідних світових регуляторів стосовно природи криптовалют та оптимальних підходів до їх регулювання немає (схема 2).

Схема 2: Чим криптовалюти не можуть бути визнані в контексті світової практики та вітчизняного законодавства

грошима/грошовими коштами

- оскільки не існує у формі банкнот, монет, записів на рахунках у банках

валютою/валютною цінністю/законним платіжним засобом іноземної держави

- оскільки немає прив'язки до грошової одиниці жодної держави

електронними грошима

- оскільки не випускається банком і не є грошовим зобов'язанням певної особи

цінним папером

- оскільки немає ознаки документа – цінного папера та емітента

грошовим сурогатом

- оскільки немає ознак документа у вигляді грошових знаків, немає емітента, мети виготовлення

Регулятори також застерегли учасників ринку про значну кількість ризиків, пов'язаних із операціями з криптовалютами (схема 3). Отже, операції з криптовалютами не повинні підпадати під дію норм українського валютного законодавства, а також законодавства у

⁵ Єдиною спробою офіційно окреслити статус віртуальної/криптовалюти до того моменту був лист НБУ від 08 грудня 2014 року, в якому наголошено на ризиках використання Bitcoin в операціях з відмивання коштів та операціях «фінансових пірамід». Проте чіткої відповіді на запитання про статус криптовалюти цей документ також не давав.

⁶ Діяльність з підтримки розподіленої платформи і створення нових блоків з можливістю отримати винагороду у формі емітованої валюти і комісійних зборів у різних криптовалютах (Wikipedia).

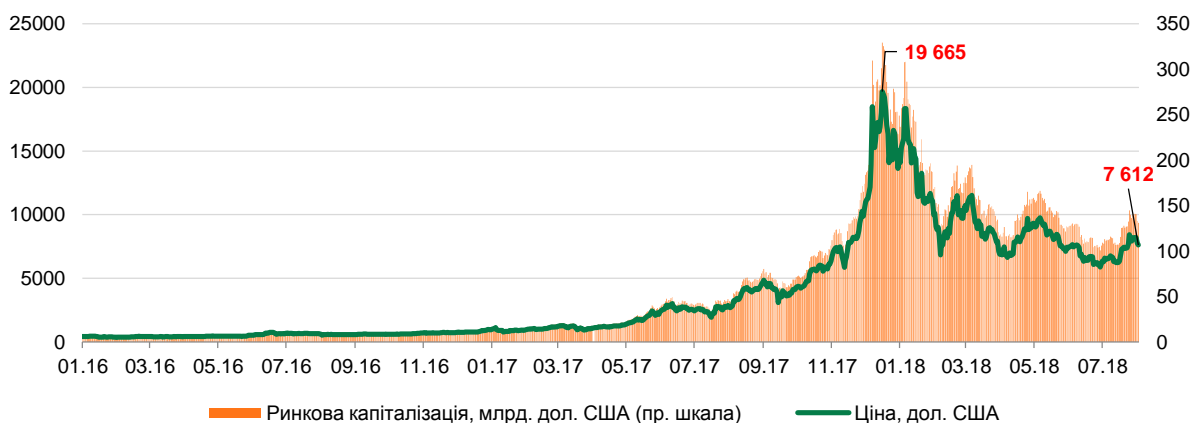
сфері обігу грошових коштів, електронних грошей, цінних паперів, використання платіжних засобів.

Схема 3: Ризики операцій з криптовалютами

Значну волатильність курсу криптовалют на прикладі біткоїна демонструє графік. Курс біткоїна зростає за моделлю «бульбашки», яка почала «здуватися» з грудня 2017 року. Волатильною є не тільки ринкова вартість криптовалют, але й число операцій з ними: за перші сім місяців 2016 року середньоденна кількість операцій з біткоїнами у світі склала 211 тисяч, за аналогічний період 2017 року сягнула майже 280 тисяч, а у 2018 році скоротилася до 208 тисяч (за даними www.blockchain.info).

Графік 9. Коливання (волатильність) курсу та ринкової капіталізації біткоїна

Джерело: CoinGeko

Комплексне врегулювання статусу криптовалют у вітчизняному законодавстві залишається актуальним питанням. Україна входить у топ-25 юрисдикцій у світі, в яких розвивається криптоіндустрія. За півтора року відбулося 25 ICO⁷, у ході яких залучено близько 100 млн дол. США компаніями, засновники яких походять із України. Розвивається

⁷ (initial coin offering) залучення первинного капіталу із використанням криптовалют.

інфраструктура цього сектору. Криптовалюти виступають засобом обміну та збереження вартості, мають ознаки інвестиційного контракту. На міжнародному рівні криптовалюти починають розглядати як різновид фінансових інструментів.

В Україні операції з криптовалютами пов'язані з низкою проблем:

- непрогнозовані правові наслідки;
- невизначеність оподаткування та обліку, а також питання необхідності ліцензування майнінгу та послуг з розроблення криптовалют;
- неможливість для платників єдиного податку приймати криптовалюти в оплату за товари/послуги;
- немає можливості укласти смарт-контракти, а також експортувати/імпортувати певні товари в обмін на криптовалюту;
- невизначений правовий статус ICO;
- немає механізмів захисту прав споживачів.

Для вирішення цих питань НКЦПФР розроблено концепцію регулювання операцій з криптовалютами. Вона ґрунтується на підходах, що застосовуються до фінансових інструментів, та визначає повноваження НКЦПФР та інших державних органів у сфері регулювання та нагляду (схема 4). Рада підтримала цю концепцію як основу для майбутнього закону.

Схема 4: Роль державних органів у регулюванні та нагляді за операціями з криптовалютами

НКЦПФР	<ul style="list-style-type: none"> • регулювання порядку здійснення операцій з криптовалютами • ліцензування криптобірж та криптообмінників
Державна служба фінансового моніторингу України	<ul style="list-style-type: none"> • регулювання порядку здійснення фінансового моніторингу та контроль за дотриманням суб'єктами первинного фінмоніторингу (криптобіржами)
Мінфін (Державна фіскальна служба України)	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення процесу декларування та сплати податків із отриманого доходу від операцій з криптовалютами

На сьогодні триває розроблення законопроекту, який має врегулювати обіг криптовалют в Україні. Фінансові регулятори активно долучилися до цієї роботи.

Позиція Ради. Члени Ради підтримали концепцію регулювання операцій з криптовалютами як основу для подальшої роботи та ініціативу з визначення криптовалют фінансовим інструментом. Наступним кроком стане створення законодавчого поля.

Вставка 2. Статус криптовалют у світі

Підходи до визначення правового статусу криптовалют суттєво різняться між різними країнами та юрисдикціями світу: від повної заборони – до визнання їх платіжним засобом.

Таблиця 2. Юридичний статус криптовалют у світі

Заборонено	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Індія</u> – центральний банк країни анонсував заборону продажу та купівлі криптовалют на початку 2018 р. • <u>Бангладеш</u>, <u>Болівія</u>, <u>Непал</u>, <u>Киргизстан</u>
Частково заборонено	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Китай</u> (заборонені ICO, майнінг, обмеження інтернет-доступу до сайтів, пов'язаних із торгівлею у криптовалютах, заморожені банківські рахунки криптобірж) • <u>Південна Корея</u> – заборонена торгівля криптовалютами з анонімних рахунків
Не регулюється	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Аргентина</u> – не визнається законним платіжним засобом, проте обіг не обмежується • <u>Гонконг</u> – обіг не обмежується, якщо криптовалюти не використовуються для злочинних цілей • <u>Індонезія</u>, <u>В'єтнам</u> – заборонено використання як платіжного засобу, в іншому обіг не обмежується • <u>Бразилія</u>, <u>Колумбія</u>, <u>Саудівська Аравія</u>, <u>Туреччина</u>, <u>Нова Зеландія</u>
Урегулювання в процесі	<ul style="list-style-type: none"> • <u>ЄС</u> – наразі "цифрове представлення вартості, не підтверджене центральним банком або державним органом і не прив'язане до юридично встановлених валютних курсів, яке може використовуватися як засіб обміну для купівлі товарів і послуг, їх передачі та зберігання, і може набуватися в електронному вигляді" • <u>Велика Британія</u> – наразі криптовалюти розглядаються як іноземна валюта чи приватні гроші, у т. ч. для цілей оподаткування • <u>Мексика</u>, <u>Росія</u>
Обіг як активу	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Канада</u> – "нематеріальний актив", регуляторний підхід як до цінного папера • <u>Швейцарія</u> – відкрито обіг криптовалют, очікується врегулювання ICO. Деякі операції потребують ліцензії • <u>ПАР</u> – нематеріальний актив (із точки зору податкового органу) • <u>Німеччина</u> – розрахункові одиниці (BaFIN) • <u>Ізраїль</u> – актив, який підлягає оподаткуванню. Майнери та торговці регулюються як бізнес (позиція податкового органу) • <u>Філіппіни</u> – цифрові одиниці, які є засобом обміну та збереження вартості у колі користувачів криптовалют • <u>Австралія</u> – нематеріальний актив, операції з ним – бартер • <u>США</u>: підхід як до цінного папера (Комісія з цінних паперів та фондового ринку), власність (позиція податкового органу)
Визнано платіжним засобом	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Японія</u>

У переважній більшості країн криптовалюти не мають статусу платіжного засобу. Низка країн із числа тих, що розвиваються, заборонила обіг криптовалют із метою запобігання ризикам відпливу капіталу та/чи фінансування незаконної діяльності. Більшість провідних розвинутих держав та економік, що розвиваються, дозволили обіг криптовалют як фінансового інструменту/активу або де-факто вирішили не втручатися в роботу цього ринку на поточному етапі. Багато країн включно з ЄС готують нормативні акти, які допоможуть забезпечити належне регулювання та нагляд за операціями з криптовалютами та елементами інфраструктури цього сегмента ринку (криптовірами, криптообмінниками і т. п.). Операції з криптовалютами зазвичай оподатковуються.

Із часом статус криптовалют зазнає корекції. Наприклад, в Ісландії через побоювання виведення капіталу з країни спочатку були заборонені операції з криптовалютами, пов'язані з обміном на іноземні валюти. З 2017 року ці обмеження скасовано.

Найбільший ризик, на обмеження якого нині спрямовано законодавство у сфері регулювання операцій із криптовалютами, – це відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, шахрайство та інші злочини.

4. Координація фіскальної та монетарної політики

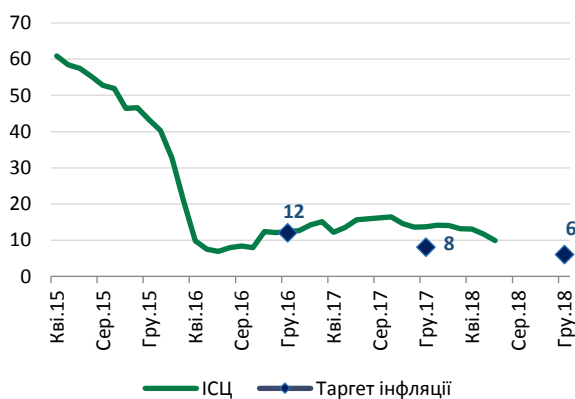
Щоразу під час засідань звітного періоду Рада обговорювала питання координації фіскальної та монетарної політики, що необхідно для забезпечення цінової стабільності та є важливою передумовою фінансової стабільності у довгостроковій перспективі. «Брак координації між фіскальною та монетарною політикою може призводити або до неспроможності центрального банку впливати на інфляційні очікування в економіці, або до формування в економіці замкнутого кола зі зростаючого публічного боргу, падіння ВВП та зростання інфляції» (Francesco Bianchi and Leonardo Melosi «The Dire Effects of the Lack of Monetary and Fiscal Coordination», 2017).

Між Міністерством фінансів та Національним банком було досягнуто консенсусу, що координація фіскальної та монетарної політики має взаємні переваги для досягнення їхніх цілей. З одного боку, проведення Міністерством фінансів виваженої фіскальної політики сприяє цілі монетарної політики щодо цінової стабільності. З іншого боку, зниження та стабілізація інфляції сприяє здешевленню вартості боргових залучень для держави.

У фокусі уваги Ради перебували найбільш проблемні питання координації політики Міністерства фінансів і Національного банку, насамперед щодо поліпшення прогнозування динаміки залишків коштів ЄКР. Цього можна досягти через розширення прогнозу руху коштів ЄКР на період до трьох місяців, завчасне зазначення у прогнозі джерел фінансування видатків у разі недостатності коштів, започаткування роботи міжвідомчої робочої групи з питань ліквідності державних фінансів тощо.

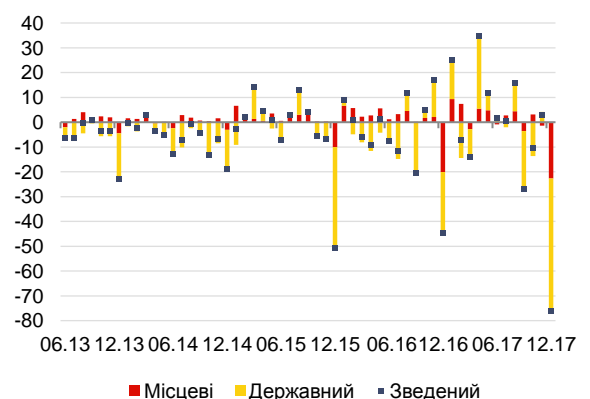
Також розглядалося пов'язане питання про запровадження повноцінного середньострокового бюджетного планування не тільки на центральному, а й на місцевому рівнях. Зазначене допоможе створити умови для більш рівномірного і прогнозованого здійснення видатків бюджету й уникнення їх значних сплесків наприкінці року з негативними наслідками для обмінного курсу, курсових та інфляційних очікувань.

Графік 10. Динаміка інфляції та інфляційні цілі НБУ, %

Джерело: НБУ.

Графік 11. Баланс зведеного бюджету України та його компоненти, млрд грн

Джерело: НБУ.

У I кварталі поточного року Уряд України ухвалив пакет законодавчих змін, які мають запровадити в Україні середньострокове бюджетне планування на постійній основі і на всіх рівнях бюджетної системи (законопроекти № 8099, № 8044, № 8043). Змінами передбачається низка новацій:

- узгодження документів державного стратегічного планування (Бюджетної декларації, стратегічних планів головних розпорядників коштів і Державного бюджету);
- визначення у Бюджетній декларації додаткових параметрів та оцінок – сукупної стелі видатків і надання кредитів, стелі видатків головних розпорядників бюджетних коштів, оцінки фіскальних ризиків, стратегічних цілей та результатів діяльності головних розпорядників;
- запровадження комплексної оцінки ефективності і доцільності видатків;
- посилення відповідальності головних розпорядників (звітування у ВРУ про цілі та результати діяльності, оприлюднення інформації про досягнення цілей та показників результативності, виконання бюджетних програм, звітів про хід реалізації інвестиційних проектів тощо).

Однак станом на кінець серпня вказані законопроекти все ще перебувають на розгляді у Верховній Раді. Відтермінований у часі один із важливих кроків бюджетної реформи, спрямований на підвищення прозорості, якості й ефективності використання бюджетних коштів, більшу передбачуваність бюджетної політики.

Позиція Ради. Рада закликала до посилення координації монетарної та фіскальної політики шляхом обміну інформацією як на рівні керівництва, так і на рівні фахівців відповідних державних органів. Рада також наголосила на необхідності якнайшвидшого ухвалення законодавства щодо повноцінного запровадження середньострокового бюджетного планування.

5. Спроможність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО)

Надійне функціонування системи гарантування вкладів та збалансованість фінансів ФГВФО – це важлива складова фіскальної стабільності, а отже, і стабільності фінансової системи загалом.

Протягом 2014 – 2017 рр. 94 банки були визнані неплатоспроможними або ліквідувалися з інших причин. Наявні у ФГВФО на початок кризи кошти були недостатніми для вчасної виплати вкладникам таких банків. Тому ФГВФО звернувся по фінансування до Міністерства фінансів та НБУ. Поступове посилення інституційної спроможності ФГВФО, підвищення ефективності реалізації активів збанкрутілих банків дали змогу ФГВФО отримати необхідні кошти і розпочати погашення заборгованості.

Протягом 2017 – квітня 2018 року заборгованість за кредитами НБУ була переважно погашена та скоротилася з 10.2 до 2.9 млрд грн. Водночас на порядку денному залишається питання можливості дострокового погашення заборгованості перед Мінфіном, яка оформлена векселями. Із цією частиною заборгованості ФГВФО пов'язаний ризик накопичення відсотків за векселями, які на момент виплат суттєво перевищують суму запозичених коштів. Так, на початку 2018 року капітал ФГВФО має від'ємне значення (-80.7 млрд грн).

Графік 12. Виплати і залучення ФГВФО, млрд грн

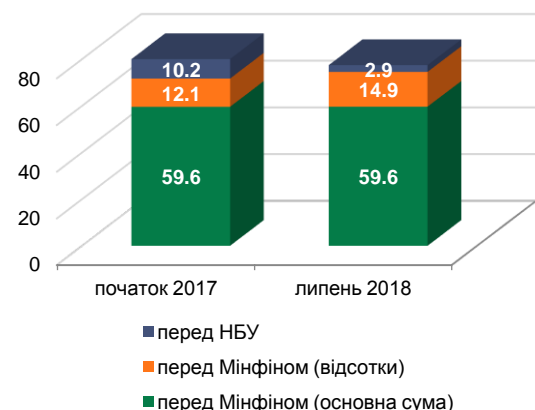

* Неплатоспроможних банків.

** Від НБУ та Мінфіну.

Джерело: ФГВФО.

Графік 13. Структура та динаміка заборгованості ФГВФО, млрд грн

Джерело: ФГВФО.

Ситуацію, що склалася, Рада розглянула в січні поточного року та підтримала пропозицію щодо пошуку способу дострокового погашення заборгованості ФГВФО на засадах урахування позицій усіх причетних державних органів.

Повернувшись до цього питання в липні, Рада розглянула запропоновані ФГВФО сценарії врегулювання даної проблеми та представлену ФГВФО дорожню карту, ключовими елементами якої є:

- затвердження порядку дострокового погашення векселів, конвертація векселів. Основна сума боргу буде сплачена повністю, сплату конвертованих відсотків пропонується прив'язати до врегулювання відшкодування боргу збанкрутілих банків за рахунок колишніх менеджерів та власників;
- розгляд питання підвищення гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами;
- включення Ощадбанку до системи гарантування вкладів фізичних осіб.

Члени Ради в цілому підтримали дорожню карту і погодилися, що її успішній імплементації сприятиме подальша інтенсифікація та підвищення ефективності роботи з активами банків, які ліквідуються, у т. ч. через судові позови. Це допоможе відновити ресурси ФГВФО і в окремих випадках повернути кошти вкладникам та іншим кредиторам таких банків (понад гарантовані суми).

Імплементація положень директиви ЄС про відновлення роботи і виведення з ринку банків (BRRD)⁸ сприятиме підвищенню ефективності роботи ФГВФО у майбутньому і зменшить ризики його потенційної неплатоспроможності. Директива містить вимогу до банків мати необхідні ресурси і заздалегідь готуватися до можливих загроз неплатоспроможності, у т. ч. за рахунок коштів власників. Це допоможе мінімізувати негативний вплив на звичайних вкладників. Адаптація директиви також дасть змогу реагувати на проблеми в банках на ранніх стадіях, не допускаючи втрати вартості їхніх активів.

Позиція Ради. Рада підтримала ідею дострокового погашення заборгованості ФГВФО перед Міністерством фінансів та в цілому запропоновану ФГВФО дорожню карту заходів для врегулювання неплатоспроможності ФГВФО. Було також підтримано поетапне включення Ощадбанку до учасників ФГВФО з поступовою сплатою початкового внеску. Дорожня карта повинна бути доопрацьована представниками зацікавлених органів, для чого необхідно створити робочу групу з представників НБУ, Мінфіну та ФГВФО.

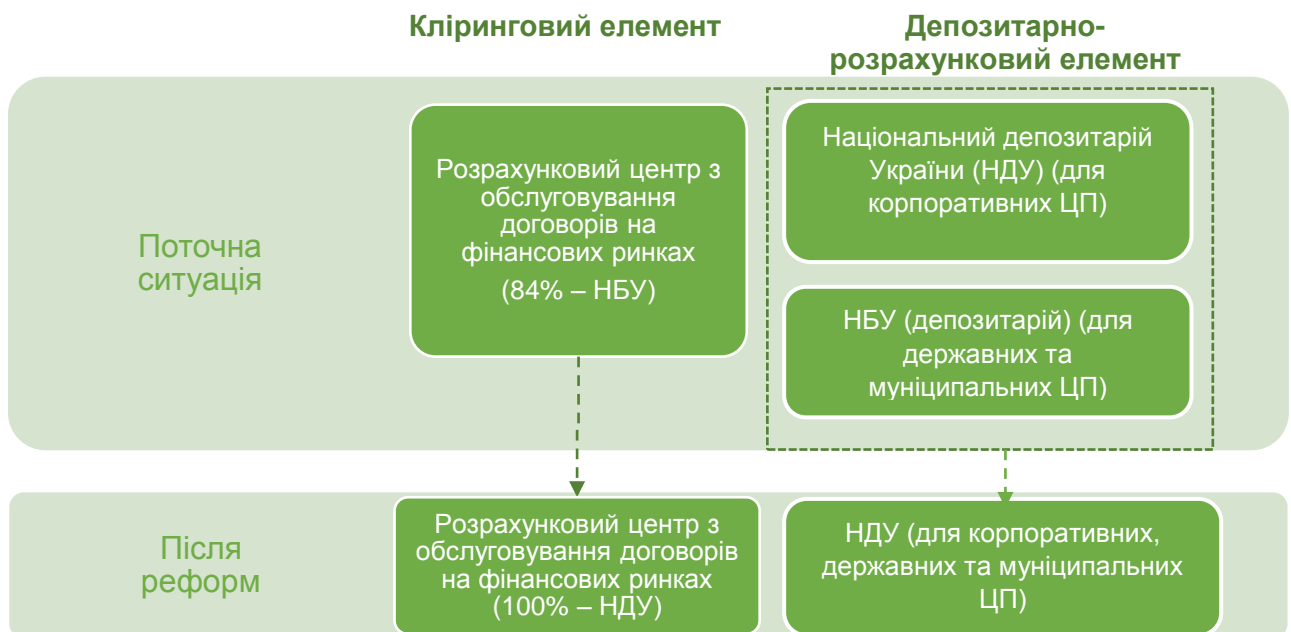
⁸ Директива 2014/59/EU Європейського парламенту та Ради від 15 травня 2014 р., яка встановлює рамкові положення щодо врегулювання неплатоспроможності кредитних установ та інвестиційних компаній і вносить зміни до Директиви Ради 82/891/ЄЕС, до Директив 2001/24/ЄС, 2002/47/ЄС, 2004/25/ЄС, 2005/56/ЄС, 2007/36/ЄС, 2011/35/ЄС, 2012/30/ЄС і 2013/36/ЄС Європейського парламенту та Ради і до Регламентів Європейського парламенту та Ради (ЄС) № 1093/2010 та (ЄС) № 648/2012

6. Заплановані реформи інфраструктури ринків капіталу і товарів

Інфраструктура фінансового ринку є однією з ключових елементів фінансової системи, яка відіграє визначну роль у її стабільному функціонуванні. Реформи у сфері інфраструктури ринків капіталу і товарів покликані наблизити їх функціонування до кращих європейських стандартів, підвищити їхню ефективність.

Рада розглянула майбутню реформу, щоб оцінити її вплив на фінансову стабільність. Зокрема Рада обговорила напрями консолідації інфраструктури ринків капіталу на наступні три – п'ять років. Меморандум між НБУ та НКЦПФР передбачає поетапне реформування відповідно до міжнародних стандартів двох елементів інфраструктури ринків капіталу України: депозитарно-розрахункового та клірингового (схема 5).

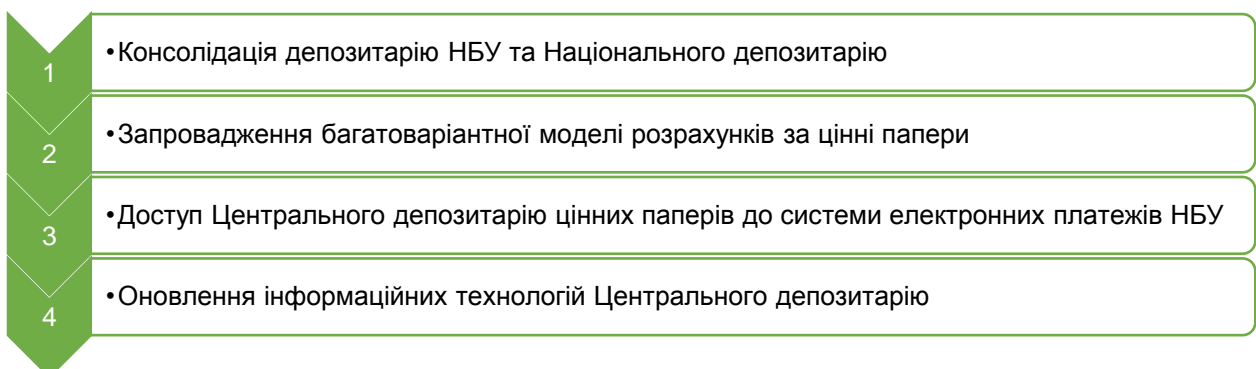
Схема 5. Основні зміни в елементах інфраструктури ринків капіталу

Після виконання основних функціональних, технологічних та регуляторних передумов відбудеться консолідація депозитаріїв НБУ та НДУ в єдиний депозитарій, який відповідатиме за облік державних, муніципальних та корпоративних цінних паперів. У результаті такої консолідації діяльність єдиного депозитарію стане прибутковою.

Перелік передумов та спосіб встановлення факту їх виконання зараз в процесі узгодження між НБУ та НКЦПФР.

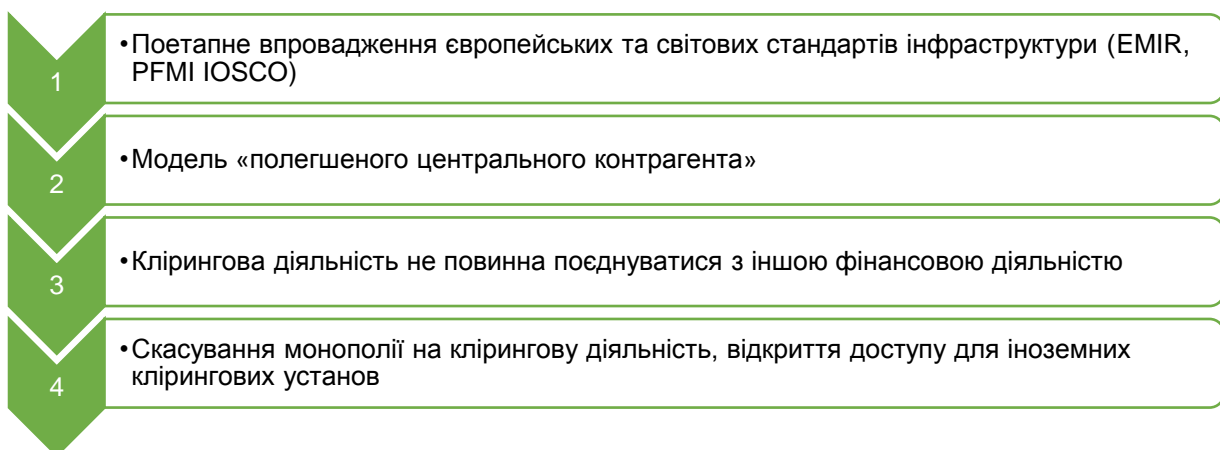
Схема 6. Принципи реформування депозитарно-розрахункового елемента

Для клірингової системи передбачається поступова імплементація норм ЄС (EMIR)⁹ та Міжнародної організації комісії з цінних паперів (IOSCO)¹⁰, реалізація моделі «полегшеного центрального контрагента¹¹», інші перетворення в напрямі ефективності і прозорості клірингових послуг (схема 7).

Доцільність створення центрального контрагента повинна підтверджуватися аналізом вигід та затрат. Аналіз повинен здійснюватися із залученням незалежних висококваліфікованих експертів. Якщо аналіз покаже, що центральний контрагент не відіграватиме ключової ролі на ринку державних цінних паперів, то слід розглянути створення такого центрального контрагента не на базі Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках.

Схема 7. Принципи реформування клірингового елемента

Рада також розглянула розвиток ринків капіталу і регульованих товарних ринків, їхній вплив на фінансову стабільність. У цій сфері НКЦПФР підготувала проект Закону «Про ринки капіталу та регульовані ринки» (реєстр. № 7055), спрямований на імплементацію в Україні норми щодо фінансових інструментів і регульованих ринків європейських директив.

Для підвищення ефективності ринків капіталу НКЦПФР запропоновано зміни до законодавства в частині розбудови ринку деривативів. Запровадження деривативів, базовим активом яких є товари та фінансові інструменти, дасть змогу знизити залежність виробників від цінових та валютних коливань, але потребуватиме створення умов для прозорого ціноутворення на базові активи деривативів. Повноцінне впровадження деривативів в Україні лише на аграрну продукцію (зернові культури, соняшник) та енергоносії (газ, електроенергія) дасть змогу створити ринок обсягом близько \$30 млрд на рік. Наразі для низки активів в Україні відсутнє належне регулювання товарних ринків та процедури справедливого ціноутворення.

Крім того, законопроектом № 7055 передбачається імплементація в Україні норм MiFID II¹², MiFIR¹³, EMIR, а також принципів IOSCO стосовно центральних контрагентів (PFMI). Такий підхід сприятиме розвитку ринку деривативів та його нової інфраструктури (у т. ч. торгового репозиторію, центрального контрагента), стимулюватиме підвищення якості управління ризиками, дасть змогу запровадити інститут кваліфікованих інвесторів та

⁹ Регламент ЄС про інфраструктуру європейського ринку від 04.07.2012.

¹⁰ PFMI IOSCO – Принципи побудови інфраструктури фінансового ринку.

¹¹ Модель фінустанови, яка надає клірингові послуги, перебирає на себе кредитні ризики за операціями із цінними паперами, стає покупцем для кожного продавця і продавцем для кожного покупця.

¹² Директива ЄС про ринки фінансових інструментів 2004/39/ЄС від 21.04.2004.

¹³ Регламент ЄС про ринки фінансових інструментів № 600/2014 від 15.05.2014.

категорії базового активу дериватива, забезпечить додатковий захист прав некваліфікованих інвесторів та власників облігацій.

Поліпшення якості процесів формування цін на ринках базових товарів, зменшення цінової волатильності і залежності України від цінової динаміки інших країн сприятиме сукупному зменшенню ризиків стабільності фінансової системи.

Схема 8. Основні положення законопроекту № 7055

Нове "гнучке" визначення деривативів

- яке включає в себе ф'ючерс (укладається на регульованому ринку), опціон та своп (укладається на регульованому ринку та поза ним), форвард (укладається поза регульованим ринком), а також будь-який інший договір, що передбачає: а) одноразово або періодично сплачувати певну суму залежно від значення базового показника; або б) купити або продати (у разі пред'явлення вимоги) базовий актив або укласти інший дериватив; або в) відчужити базовий актив у визначений час у майбутньому та обов'язок його прийняти й оплатити

Концепція організованих ринків

- уніфікація підходів до регулювання «біржової діяльності» незалежно від виду активу

Нова інфраструктура ринку деривативів

- оператор – ліцензія на укладення деривативів на регульованому ринку
- центральний контрагент – клірингова діяльність
- торговий репозитарій – функція Центрального депозитарію

Механізм захисту учасників ринку

- остаточність розрахунків (безвідкличність переказу коштів і фінансових інструментів та документів на обтяження)
- ліквідаційний нетинг

Концепція кваліфікованих інвесторів

- автоматично визначені (МФО, іноземні держави та їхні ЦБ, держава Україна та НБУ, ФУ та певні юридичні особи)
- будь-яка юридична або фізична особа, яка відповідає визначеним критеріям

Новації щодо облігацій

- збори власників облігацій, які скликаються на вимогу: емітента або власника 10% облігацій; кворум – 75% для перших зборів, 25% для наступних зборів
- запровадження інституту адміністратора за випуском облігацій та передбачення оплати емітентом послуг адміністратора за випуском облігацій

Позиція Ради. Рада підтримала концепцію та фінансову модель розвитку інфраструктури ринків капіталу, зафіксовану в Меморандумі між НБУ та НКЦПФР. Рада також підтримала запропоновані напрями розвитку ринків капіталу і регульованих товарних ринків та закликала ухвалити законопроект № 7055, зважаючи на його значення для фінансової стабільності.

7. Співпраця з міжнародними донорами та підтримка реформ у фінансовому секторі

Члени Ради неодноразово наголошували на необхідності подальшого поступу в проведенні реформ, передбачених програмою з МВФ. Здійснення таких реформ українською важливе для макрофінансової стабільності і доступу до фінансування від МВФ та інших міжнародних партнерів. Це особливо важливо для збереження попиту на українські суверенні зобов'язання в умовах глобальної тенденції виходу інвесторів з активів ринків, що розвиваються, та з огляду на необхідність здійснення значних за обсягом виплат за зовнішнім державним боргом у 2019 – 2020 роках.

Наближення пікових виплат за зовнішнім державним боргом (сумарно за два наступні роки – понад 10 млрд дол. США) в умовах зростання відсоткових ставок на зовнішніх ринках боргового капіталу загострило увагу Ради на розгляді питання відновлення співпраці з МВФ. Одну з двох принципових вимог Фонду вже виконано – прийнято Закон України «Про Вищий антикорупційний суд», залишається ще одна – приведення тарифів на газ для населення до ринкового рівня.

Таблиця 3. Прогнозний обсяг фінансової допомоги від основних міжнародних донорів

Надходження (міжнародний донор)	на підтримку бюджету	на поповнення міжнародних резервів
МВФ (програма EFF, 11.03.2015)		2.0 млрд дол. США (V транш, 2018 р.)
ЄС (IV макрофінансова допомога, 06.07.2018)	1 млрд євро (двома траншами, у 2018 та 2019 рр.)	
Світовий банк	0.80 млрд дол. США (2018 р.)	
Інші		0.1 млрд дол. США

До кінця поточного року очікуваний обсяг фінансової допомоги від основних міжнародних донорів становить 3.48 млрд дол. США. З них 2 млрд дол. США – від МВФ та 0.58 млрд дол. США – від ЄС, які Україна планує отримати в рамках нової (четвертої) програми макрофінансової допомоги. Рішення Європарламенту та Ради ЄС про надання Україні такої програми прийнято в липні 2018 року. Нова програма доповнюватиме попередні три операції макрофінансової підтримки ЄС, які були реалізовані з моменту настання кризи у 2014 році і в рамках яких Україні було виділено 2.8 млрд євро.

Доступ до офіційного фінансування від МВФ та інших зовнішніх партнерів дасть змогу Уряду України залучити боргові ресурси на міжнародних ринках капіталу на прийнятних умовах. У вересні 2017 року Україна здійснила вихід на зовнішній ринок запозичень, розмістивши 15-річні єврооблігації на 3 млрд дол. США під 7.375% річних. У цей період попит на нові єврооблігації становив близько 9.5 млрд дол. США.

Позиція Ради. Рада наголосила на необхідності відновлення співпраці з МВФ.

Члени Ради підкреслили необхідність вчасної реалізації реформ, передбачених програмою співпраці з МВФ, та зазначили, що затримки з реалізацією програми можуть створити суттєві ризики для макрофінансової стабільності в середньостроковій перспективі.

ДОДАТОК

Виконання рекомендацій та домовленостей Ради з фінансової стабільності
(квітень 2015 – липень 2018)

Рекомендації/домовленості	Стан реалізації
<p>Підтвердити наявність ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, а також обставин, що загрожують стабільності фінансової системи країни.</p> <p>З метою забезпечення стабільності банківської та фінансової системи країни продовжити застосування НБУ антикризових заходів до прийняття рішення Ради щодо відсутності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи.</p> <p><i>(Засідання Ради від 02.03.2016)</i></p>	<p>На піку кризи НБУ запровадив низку тимчасових обмежень на грошовому та валютному ринках, зокрема обов'язковий продаж надходжень в іноземній валюті на користь юридичних осіб; 120-денний строк розрахунків за операціями з експорту й імпорту товарів; одноденний строк резервування гривні для купівлі іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку; заборону на дострокове погашення кредитів від нерезидентів; ліміт на зняття готівки з валютного рахунку на день. На сьогодні окремі обмеження вже скасовані, а деякі послаблені</p>
<p>Визнати існування значних системних ризиків та загроз для стабільності фінансової системи у випадку невиконання ПАТ «Приватбанк» плану капіталізації/програми реструктуризації за результатами діагностичного обстеження. Забезпечити вжиття скоординованих заходів з боку Мінфіну, ФГВФО та НБУ для мінімізації можливого негативного впливу на фінансову стабільність у випадку виведення системно важливого банку з ринку, в тому числі за участі держави. <i>(Засідання Ради від 21.10.2016)</i></p> <p>Керуючись статтею 7¹ Закону України «Про Національний банк України», підтвердити наявність ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, а також обставин, що загрожують стабільності банківської та фінансової системи країни.</p> <p>Запропонувати НБУ з метою забезпечення стабільності банківської та фінансової системи країни в разі необхідності застосувати право визначати тимчасові особливості регулювання та нагляду за банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом його перевірки. За необхідності рекомендовано встановлювати індивідуальні особливості регулювання банку. Дане рішення діє до прийняття рішення Ради щодо відсутності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи.</p> <p><i>(Засідання Ради від 18.12.2016)</i></p>	<p>16 грудня 2016 р. колишні власники Приватбанку надіслали Уряду України лист із проханням здійснити придбання державою акцій банку. 18 грудня 2016 року:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ФГВФО на підставі рішення НБУ вивів ПАТ КБ «Приватбанк» із ринку та призначив тимчасову адміністрацію; – КМУ ухвалив рішення (постанова КМУ № 961) про входження держави до капіталу ПАТ «Приватбанк»; – Міністр фінансів та Голова НБУ провели спільну прес-конференцію для роз'яснення ситуації та подальших дій державних органів зі стабілізації ситуації. <p>Загалом на докапіталізацію Приватбанку урядом здійснено випуск ОВДП на суму 155.4 млрд грн</p>
<p>Підтримати концепцію запровадження системи нагляду за аудиторською діяльністю відповідно до норм ЄС з метою посилення контролю за якістю аудиторських висновків для зміцнення фінансової стабільності, підвищення довіри до фінансових організацій та аудиторів.</p> <p><i>(Засідання Ради від 31.07.2015)</i></p>	<p>Закон «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» прийнято ВРУ у грудні 2017 року. Він передбачає створення принципово нового Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. До його складу входитимуть Рада нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекція із забезпечення якості. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю здійснюватиме контроль якості та застосовуватиме санкції до суб'єктів аудиторської</p>

Рекомендації/домовленості	Стан реалізації
	діяльності, які проводять обов'язковий аудит підприємств, що становлять суспільний інтерес
<p>Підтримати звернення ФГВФО до Мінфіну з проханням сприяти в ухваленні рішення щодо забезпечення фінансування Фонду в обсязі 21,5 млрд грн.</p> <p><i>(Засідання Ради від 31.07.2015)</i></p>	<p>Прийнято рішення про виділення ФГВФО 21.5 млрд грн, які були спрямовані на виплату вкладникам ліквідованих комерційних банків (вересень 2015 року)</p>
<p>Закликати до початку процесу зняття валютних обмежень, передусім щодо виплати дивідендів з метою поліпшення інвестиційного клімату в країні та уможливлення ефективного проведення приватизації.</p> <p><i>(Засідання Ради від 02.03.2016)</i></p>	<p>Продовжено процес поступової лібералізації на валютному ринку – скасовано ті обмеження, які створювали незручності для щоденної діяльності бізнесу.</p> <p>Поступове зняття антикризових обмежень на валютному ринку триватиме тією мірою, яка не створюватиме суттєвих ризиків для макроекономічної та фінансової стабільності. Ключовою подією у спрощенні валютного регулювання став ухвалений у червні 2018 року Закон «Про валюту та валютні операції»</p>
<p>Наголосити на важливості посилення координації НБУ та Мінфіну з метою забезпечення макроекономічної і фінансової стабільності.</p> <p><i>(Засідання Ради від 29.01.2016)</i></p>	<p>Запроваджений режим інфляційного таргетування, підтриманий узгодженістю фіскальної та грошово-кредитної політики</p>
<p>Наголосити на важливості ухвалення парламентом пріоритетних законів щодо реформування фінансового сектору.</p> <p><i>(Засідання Ради від 21.10.2016)</i></p>	<p>Прийнято закони, спрямовані на пожевлення кредитування:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Про споживче кредитування», що забезпечить споживачів фінансових послуг від ризиків порушення їхніх прав завдяки наданню їм повної інформації для прийняття рішення про отримання кредиту. Підписано Президентом України 08.12.2016; • «Про відновлення кредитування», що зменшить кредитні ризики банківських установ. За умов захищеності прав кредиторів банки зможуть висувати більш лояльні вимоги до потенційних позичальників. Прийнято ВРУ 03.07.2018. <p>Водночас на прийняття очікує низка інших важливих законопроектів, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг», реєстр. № 2456-д. Його реалізація створить правове підґрунтя взаємодії фізичних осіб із банками та фінансовими компаніями за європейським зразком; • «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо консолідації функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг», реєстр. № 2413а, який передбачає розділ функцій Нацкомфінпослуг між НБУ та НКЦПФР. Це забезпечить одночасне здійснення ефективного нагляду за банківським сектором та ринком небанківських фінансових послуг, а отже, нову якість регулювання фінансового ринку; • «Про страхування», реєстр. № 1797-1, який спрямований на підвищення рівня захисту прав

Рекомендації/домовленості	Стан реалізації
	<p>споживачів страхових послуг і вдосконалення контролю за діяльністю страхових компаній;</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо регульованих ринків та деривативів)», мета якого – створення умов для розвитку ринку деривативів та впровадження державного нагляду за регульованими товарними ринками
<p>Сприяти реалізації ініціатив Нацкомфінпослуг, що дають змогу збільшити потенціал зростання ринку страхування життя та рівня захисту прав споживачів. (Засідання Ради від 31.01.2017)</p>	<p>Нацкомфінпослуг та Мінфін у робочому порядку обговорили можливість віднесення страхових платежів за договорами накопичувального страхування життя до переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.</p> <p>Підготовлено пропозиції щодо внесення змін до законодавства України в частині запровадження можливих інструментів гарантування виплат за договорами страхування життя</p>
<p>Прискорити реформу державного банківського сектору, переглянути й оновити стратегію розвитку державних банків. (Засідання Ради від 31.01.2017)</p>	<p>Уряд підтримав розроблені Мінфіном спільно з міжнародними фінансовими інституціями оновлені Засади стратегічного реформування державного банківського сектору (лютий 2018 року)</p>
<p>Підтримати реформу корпоративного управління в державних банках. (Засідання Ради від 19.01.2018)</p>	<p>Прийнято Закон «Про удосконалення функціонування фінансового сектору» (№ 8331), який запроваджує незалежні професійні наглядові ради в державних банках та докорінно змінює принципи й механізми корпоративного управління в них (липень 2018 року). Це повинно значно підвищити їхню конкурентоспроможність та ефективність, що зробить їх привабливими для іноземних інвесторів під час приватизації</p>
<p>Створити task force із залученням зацікавлених народних депутатів, який повинен протягом кількох тижнів підготувати для оприлюднення спільну позицію з питань статусу та перспектив регулювання криптовалют. (Засідання Ради від 31.08.2017)</p> <p>Підтримати концепцію регулювання операцій із криптовалютами як основу для подальшої роботи та ініціативу щодо визначення криптовалют фінансовим інструментом. (Засідання Ради від 20.07.2018)</p>	<p>Оприлюднено спільну заяву фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні (листопад 2017 року).</p> <p>НКЦПФР розробила, а Рада підтримала концепцію державного регулювання операцій із криптовалютами, відповідно до якої регулятором ринку криптовалют запропоновано визнати НКЦПФР</p>